

Tekstgjennomgåelse Flyktningsøndag

Lesetekster: Rom 13,8 Den som elsker sin neste, har oppfylt loven

Luk 14,16-24 Det store gjestebudet

Prekentekest: 3 Mos 19,33-34 Når en innflytter bor i landet

1. Tekstgjennomgåelse

Den gammeltestamentlige lovgivning gjelder først og fremst Israels folk. Det er imidlertid flere eksempler på at de bud som gjelder israelittene også gjøres gjeldende for innflyttere (hebr. *ger*), altså de som for kortere eller lengre tid bor blant Israels folk uten egentlig å høre til der. De forutsettes å følge stedets (religiøse) tradisjoner inkludert sabbatsbudet og forbudet mot avgudsdyrkelse.

I denne teksten er det imidlertid de fastboendes forhold til innflytterne som tematiseres. Det gjøres på to måter, med ett forbud og ett påbud. Innflytteren skal ikke undertrykkes. Som fastboende har en normalt en sterkere posisjon enn innflytteren, og fristelsen til å utnytte dette er der alltid. Det er denne fristelsen det her advares mot.

Den positive formulering er meget omfattende; innflytteren skal i prinsippet behandles på samme måte som den som tilhører Israels folk fra fødselen av. Dette formuleres her på en slik måte at det fører tanken direkte til Jesu sammenfatning av loven i form av det store nestekjærlighetsbudet: Du skal elske din neste som deg selv (Matt 22,39). Det er ingen unntak og ingen begrensninger, verken for fremmede eller fiender (Matt 5,44).

Den positive formulering har en konkret begrunnelse: Israelittene har selv en bakgrunn som fremmede og innvandrere. Da de var i Egypt, ble de både undertrykket og forskjellsbehandlet. Denne erfaringen bør de utnytte slik at de som nå er fremmede blant dem, slipper å oppleve det de opplevde.

2. Forslag til prekenmomenter og prekendisposisjon

Det er et interessant aspekt ved den gammeltestamentlige innflytter-lovgivning at kravene går begge veier; innflytterne skal aksepteres stedets skikk, og de fastboende skal behandle innflytterne som sine egne. Det ene er imidlertid ikke betinget av det andre; kravet om å respektere innflytternes fulle menneskeverd står også ved lag om de på enkelte punkter forholder seg annerledes enn de fastboende mener de har grunn til å forvente. Både tekstens ensidige fokus på de fastboendes forhold til innflytterne og sammensetningen av en normal norsk høymessemenighet, hvor de fastboende normalt vil være i stort flertall, tilsier at det også er her prekenens fokus må være.

Det kan da være nærliggende å la preken få tre hovedmomenter som svarer til de tre ting som understrekes i teksten. 1) Innflyttere skal ikke utnyttes. I en del tilfelle vil mennesker

streve med at de ikke kjenner språk, kultur og de koder en må kunne får å være innenfor. Fristelsen til å utnytte dette skal erkjennes og avvises; i stedet kan manglende kulturell forståelse utnyttes for å hjelpe til rette på en inkluderende måte.

2) Alle mennesker har samme verdi, og skal behandles ut fra en grunnleggende respekt for deres integritet og egenverd. Elementær medmenneskelighet kan og skal finne uttrykksformer som går på tvers av kulturelt og religiøst betingede grenser og fordommer.

3) Tekstens begrunnelse for det universelle menneskeverd er at våre relative posisjoner i forhold til det å være etablert eller fremmed, endrer seg med tiden. I dag er det min neste som er innflytter, i morgen kan det være meg; derfor må jeg i dag leve slik jeg vil andre skal leve den dagen rollene byttes om. Jesu begrunnelse for det universelle menneskeverd går imidlertid dypere; vi er alle skapt av den éne Gud, og skylder derfor alltid å behandle hverandre som søsken. I dette ligger det også en mulighet for å utnytte en såpass lovisk tekst som denne til også å forkynne evangeliet: Vi bæres alle av Guds ubetingede kjærlighet til oss; nettopp derfor gir innflytterne oss en unik mulighet til å vise at vi har forstått at vi ikke har noe vi ikke har fått.

3. Forslag til aktualisering

Hvordan menighetens forhold til innflyttere og flyktninger kan aktualiseres, vil selvsagt variere mye fra sted til sted; her er det naturlig å ta utgangspunkt i lokale forhold. Mennesker med kort Norges-erfaring kan la sine positive og negative erfaringer komme til uttrykk, enten direkte, eller ved at predikanten forteller om møter med slike. Eller en kan, som teksten gjør det, snu perspektivet, og la nordmenn med fartstid i utlandet bringe fram sine innflytter-erfaringer. Kanskje kan dette også utnyttes til en aktualisering av det underliggende nytestamentlige perspektiv: I Guds rike er vi alle innflyttere; erfaringen av å inkluderes i et nytt fellesskap er derfor noe alle kristne i prinsippet er sammen om.

4. Salmer

5. Forslag til bønneemner

- takk for at vi alle er invitert til det store søskenfellesskap av Guds barn
- bønn om hjelp til å se at alle mennesker er skapt i Guds bilde, også de som har en bakgrunn som gjør at de virker fremmede for oss
- bønn om at vår menighet og våre hjem skal være inkluderende fellesskap der også fremmede og innflyttere lett finner seg til rette
- konkretiseringer ut fra lokale forhold og behov . . .

Knut Alfsvåg